

pomagate z molitvijo. Jaz se zmiraj spominjam na Boga in Marijo, ker tukaj sedim v strelskem jarku in vam pišem. Nad menoj pa žvižgajo granate in šrapneli in krogle iz pušk, da bi človek kar oglušil. Ta naš hrib že ima toliko jam od granat, da ni za popisati. Jaz sem še zdaj zmiraj zdrav, hvala Bogu. A gotovo pomagajo vaše molitve, da sem še pri zdravju. Tudi zanaprej se izročim Marijinemu varstvu. — Precej mrzlo je že tukaj v Galiciji. Pa zdaj se že gre. Mi se nahajamo v bližini lepega mesta Bušaš. Pisali ste že, da je pri vas dobra letina. Tukaj-le v Galiciji je bilo prav lepo po poljih; samo vinogradov tukaj ne poznajo. Kar sem v Galiciji, še nisem videl vinske trte. — Prav lepo vas pozdravim vaš sin — Janez.

Kaj delamo pionirji na bojišču?

Z ruskega bojišča se nam piše:

Večkrat bi bil že rad kaj pisal za „Gospodarja“, a žalibog, da tudi pionir pri najboljši volji dostikrat nima časa za pisanje. Vsak piše le naglo kako kartico domačim v pozdrav. Nisem še pozabil na drago domovino in rojake, ampak kljub vsem vojnim neprijetnostim mislim vsak dan nanjo in na svoje drage. Tem lažje se pa zato, ker dobivam vedno naše liste, kakor „Slovenski Gospodar“ in „Straža“, ki prinašata razne novice iz domačih krajev in tudi iz drugih bojišč od naših nekdanjih tovarišev, slovenskih vojakov, ki se povsod hrabro bore. Tukaj se moram najsrčneje še zahvaliti v imenu tovarišev velečastitemu gospodu profesorju dr. Antonu Jerovšek, ravnatelju Cirilove tiskarne, da mi tako redno pošilja časnike brezplačno. To veliko požrtvovalnost mu naj Bog stotero povrne! Komaj čakamo dneva, ko pride vojna pošta, da dobimo naše prijatelje, slovenske liste, ki jih ne vržemo v stran, dokler niso prečitani do zadnjega stavka — Prvič hočem malo na kratko popisati, kaj so dela pionirjev v vojski. Naša prva in najbolj odgovorna naloga je, delati vojne mostove. Ko se sovražnik umakne čez kako večjo vodo nazaj, morajo pionirji prvi za peči iti naprej. Peči si naredijo s pomočjo svojih pionirjev za silo kakšno brv, toliko da lahko spravijo nekaj svojih čet čez. Hitro potem dojde pionir-stotinja, ko še dostikrat sovražnik strelja nazaj iz raznih kalibrov, in v par urah je vojni most gotov. Nato pride še več pešcev čez narejen most, ter poljska in potem tudi težka artilerija. Med tem časom morajo pionirji držati posebno pripravo, in sicer na vsakem polju eden s kijem in vrvo ter v plavajoči podlagi po eden ali dva pa pripravljena s kavliji. Vsi ti imajo dolžnost paziti če pri nočni vožnji čez most kaj pokne, ali če voda prinese kaj takšnega, kar bi most poškodovalo ali neuporabnega storilo. Pri dolgem mostu, kakor smo tudi enega čez 180 m dolgega delali, mora biti čezenj tudi telefon, da se na vsaki strani mosta nahajajoče straže pogovorijo, na kateri strani je vhod na most prost. Druga, precej težka naša naloga je, tačas, dokler se vojni most uporablja, narediti drugi most, imenovan nagli most, ki se naglo zabijejo pilotne in se sestavi iz okroglega lesa ali kaj je pač bolj pri rokah; ta ostane za stalno. Brž ko je ta gotov, se vojni most podre ter obenem naloži na vozove material, da se lahko po potrebi takoj dalje odpelje. Tretje moramo pionirji kopati tudi infanteriji strelne jarkove blizu sovražnika, ki jih potem ta zasede. To se koplje seveda večinoma po noči, ker pri podnevnem delu bi nas sovražnik preveč pozdravljaval z raznimi krogli. K temu delu spadajo tudi žične ovire red strelnimi arki, kakih 20 korakov; to so pokonci zabiti, po 3 m narazen stoječi hlodi, na katere se napne vse križem ostra žica, da ne more sovražnik kar naravnost prileteti do strelnih jarkov, ampak se pri žici zamudi, da ga lahko tačas naši postrele; to igra v novejšem času veliko ulogo. Zraven strelnih jarkov morajo pionirji tudi narediti v zemljo izkopane koče, z debelimi hlodi zadelati in z zemljo pokriti. Take koče varujejo vojake po zimi in v vročini, da se ne ogrejejo ali ne zamrznejo. — Pionirji so za telefon in municijo jako varno mesto. Nadalje je tudi naše delo, popravljati ceste in pota s kamenjem in hlodi, da se lahko prevaža vso vojno potrebščino tudi po prejšnjih stranskih cestah. Ko smo skočili delo, smo dostikrat morali korakati po 25 km do prihodnje strelne črte, ker so naši navadno toliko, pa še več prodrli naprej in gnali so sovražnika tako, da je bežal, da je roke kvišku mohl prečeno se e ustavil in se zopet samo za par dni utrdil. Tako je bilo večinoma pri celi naši ofenzivi na severnem bojišču, kjer smo tudi mi, slovenski pionirji bili zraven in k zmagi precej pripomogli. Torej vidiš, dragi čitatelj, taka in enaka dela sem doživel in imel tukaj v teh nesrečnih vojskih krajih tekom minulih mesecev. Marsikaterokrat mi je že stala smrt pred očmi in tudi tovarišem, ko so pokale granate in šrapneli okoli nas, a hvala Bogu in Mariji, dozdej sem še bil po njeni priprošnji varovan hudega in sem še zdrav, kar se imam zahvaliti le Mariji in svojemu angelu varhu ter vam v domovini, ki za nas molite. Tudi je padlo par tovarišev in nekaj jih je obolelo tako, da nas je od tistih, ki smo sem skupaj došli, le še nekaj mož pri stotnji. Tudi moram omeniti, da je naš pionir iz Crepinko postal že med tem časom štabni narednik in sedaj je že celo častniški namestnik. Srdne pozdrave s severnega bojišča v imenu podpisanih tovarišev! Pionir Matija Napotnik, Konjice; Janez Klaneček, Sv. Jurij ob Ščavnici; J. Ambrož, Sv. Tomaž pri Ormožu; Janez Meznarič pri Ptuj; Jožef Cvetko, Polenšak pri Ptuj in Janez Vogrinec iz Prlekije.

Francosko bojišče.

Francoska tovarnica za topove.

Francija ima eno najstarejših in največjih tovarnic za topove in orožje, namreč tvrdke Schneider in dr. v Le Creusotu v okraju Saon-et-Loire, ki slovi sploh po svojih premogovnikih, plavžih, steklarah, kamenolomih in orožarnah. Temelj današnjemu velikanskemu podjetju se je položil že koncem 18. stoletja, ko se je tukaj ustanovila livarna za železo, Razvijati se je pa začelo to podjetje šele od leta 1835, ko je pristopil tvrdki kot družabnik lotarinški fužinar z nemške rodovine Evgen Schneider. Danes ima tvrdka razun glavnih tvornic v Le Creusotu svojo ladjedelnico, delavnico za vojne potrebščine, več rudnikov za premog ter koplje železno rudo na Španskem, v Alžiru in v Lotaringiji. Ima tudi posebne tvornice za artilerijske predmete, lastna strelišča in tvornice nezgorljivih reči. Razun vojnega gradiva izdeluje ta tvrdka sedaj tudi parne kotle in parne stroje, lokomotive, parne turbine, motorje na petrolej in plin ter železno pločevino. V fužinskem oddelku je znamenita moderna baterija 73 peči za koks, ki se mehanično polnijo in dajo na dan po 300.000 kg koka. Jeklarne izdelujejo fino topilno jeklo za izstrelke, zlahko jeklo za orodje, Martinovo jeklo (po 100.000 ton na leto) in lito jeklo (po 75.000 ton na leto). Tvornica zamore napraviti jeklene kocke težke do tone. V mirnem času je bilo v tvornicah zaposlenih nad 20.000 delavcev, že tedaj se je predelalo vsak dan nad 9000 ton surovin ter se je proizvajalo na leto 200.000 ton izgotovljenega blaga. Od tedaj pa se je delo v orožarni seveda primerno pomnožilo. — Avstrija ima tvornico za topove v Plzenu na Češkem, tvrdka Škoda, Nemčija v Essenu, tvrdka Krupp.

Bolgarija in Grčija.

Grška javnost ni za Bolgare. V njih vidi svoje naravne nasprotnike. Zato je tudi razumljivo, zakaj se Grčija obotavlja dovoliti, da bi smeli Bolgari zasledovati Francoze in Angleže, ki se sedaj utrjujejo pri Solunu. Pač pa bi Grčija ne nasprotovala, če bi Avstrija in Nemčija stopili na grška tla in šli — proti Solunu. Toda mi smo očitno preveč oddaljeni. Bojišče pri Solunu je najbližje za zaveznike Bolgare, kjer bi oni najlažje opravili svojo nalogo. Baje so pogajanja že tako daleč, da bi tudi Bolgari smeli prestopiti na grška tla, ako bi jih mi in Nemčija poklicali na pomoč.

Sedaj je položaj ta: Bolgari stojijo ob grškimi mejami. Francozi in Angleži se utrjujejo pred Solunom. Grška vlada se pogaja s četversporazumom in z nami, pod kakimi okolnostmi bi se mogel zvršiti spopad med nami in četversporazumom, ne da bi Grčija posegla vmes.

Italija in Grčija.

Grčija je vznemirjena, odkar so se italijanske čete začele izkrcavati v Valoni. Grška vlada je v Rimu že povprašala, kaj namerava Italija v Albaniji. To vprašanje je zopet Italijo zelo razburilo.

Italijani se tudi pritožujejo, da so Grki v južni Albaniji volili poslance v grško zbornico ter zahtevajo, da vlada teh ne pripusti k zasedanju.

Turška bojišča.

Ob Dardanelah, kjer so Francozi in Angleži še ostali ob vhodu, nastopajo Turki zelo krapko. Njihova artilerija prizadeva sovražnikom veliko škode na suhem kakor tudi na ladjah, ki se približujejo obrežju.

Iz Kavkaza, kjer si stojijo Turki in Rusi nasproti, (Rusi pod poveljstvom velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča), ni nobenih poročil o bojih. Tam menda zima ovira vsako večje podjetje.

V Mezopotamiji, med rekama Tigris in Evfrat, se bijejo odločilni boji med Turki in Angleži. Angleži so bili že enkrat hudo upeni pri Ktezifonu. Sedaj se bijejo boji pri Kut-el-Amari. Turki si prizadevajo, da bi obkolili Angleže. Turkom poveljuje na tem bojišču Gole-paša.

Največja pozornost pa se obrača pripravam ob Sueškem prekopu. Turki se pripravljajo v Sveti deželi za napad na Sueški prekop in Egipt. Ako se jim posreči zapreti Sueški prekop, bi bila Anglija odrezana od Indije in bi morala z Indijo ter z Azijo občevati okoli Afrike, katera pot pa je za več tednov daljša. Izguba Egipta bi bila istotako občutna za Angleže, kajti kdor ima Egipt, ima za stalno tudi Sueški prekop. Pot v Egipt pelja čez Sueški prekop. Sele od prekopa se lahko prodira iz izhodne strani v Egipt. Zadnje dni so vstali Angležem nasprotniki tu-

di ob zahodni strani Egipta. Arabski rod Senusov se je vzdignil in začel prodirati od zahoda v Egipt. Angleži poročajo, da so razkropili senuške čete.

Kje bomo odslej napadali?

Polkovnik Repington, znani vojaški kritik lista „Times“, piše z ozirom na angleško opustitev dardanelskega podjetja sledeče:

„Kaj bo storila sedaj Nemčija? Mi vemo samo, da so se naši sovražniki na ruski fronti globoko zakopali in so od tam odposlali več divizij. S pomočjo svežih čet bodo najbrž začeli z zimskimi boji, ki bodo velike važnosti. Če bo nam bolj prijalo, čakati na spomlad, si ne smemo misliti, da bi to prijalo tudi našemu sovražniku, kateremu je mnogo na tem ležeče, da čimprej izvojuje odločitve. Yser, Ypern, Albert, Sampanja in mogoče tudi Verdun bodo najbrž kraji, kjer se bo začelo napadati. Na vseh teh postojankah moramo biti pripravljeni. Računati moramo pri tem z možnostjo, da bo nasprotniku posebno na tem ležeče, da „kaznuje“ Anglijo in da se bodo napadi naperili posebno proti našim (angleškim) bojnim črtam.“

Pred vsem pa kažejo znamenja na drug načrt, namreč napad na Egipt.

Kakor hitro bo zemunski most popravljen in bo zopet uravnana direktna zveza s Sofijo, upajo naši nasprotniki, da bodo postavili proti našim egiptskim četam pol milijona vojakov. Ako ne prehitimo sovražnika z napadom na Sirijo, bo kljub prekinjenju železniške črte v Tavrskem gorovju pot od Carigrada do Sueškega prekopa prehodil on v enem mesecu. Obenem bodo naši sovražniki s svojim pohodom proti Egiptu skušali nekatere rodove na zahodni strani Egipta, s katerimi ima Enver-paša dobre zveze, podžgati k napadu za našim hrbtom.

Mi (Angleži) ne bi smeli nikdar pripustiti, da bi se turški napad na Sueški prekop razvijal tako, kot se sedaj razvija; ker pa se je že razvil, bi se bilo moralo turške vojne sile popolnoma uničiti. A cela podlaga priprav za obrambo Sueškega prekopa je zagrešena in nam služi sedaj samo kot svarilen vzgled. V naši premoči na morju imamo v rokah vsa sredstva, s katerimi bi mogli Egipt uspešno braniti. A druga stvar je, imeti sredstva v rokah, in zopet drugače je, ista znati uspešno izrabiti.

Ker so zavezniki zamudili priliko, da bi pravočasno zbrali stratežične rezerve, da bi z njimi zadržali polom Srbije, je nemogoče, zabraniti dohod nemških ojačenj v Stambul. Ko so enkrat Nemci došli v Carigrad, si lahko izberejo ali Kavkaz. Izhod ali Egipt za svoja bodoča vojna podjetja. Možnost napada na Kavkaz se tiče Rusov, druga bi zahtevala preveč časa, a se tudi ne sme preveč omalovaževati, tretja, t. j. napad na Egipt, omogočuje najhitrejši napad proti Angliji. Z napadom na Egipt bi se angleška moč na morju premagala s silo armade na suhem.“

Slovenske žrtve za domovino.

— Sv. Jurij v Slov. gor. Dne 19. decembra je došlo žalostno poročilo iz ljubljanske bolnišnice, da je na tifusu umrl blagi mladenič Jakob Pezdikek, posestnik sin v Partinju. Več dni je trpel v tej grozni bolezni. Bil je vrl čitatelj „Slovenskega Gospodarja.“ Bil je v najlepši mladosti, star šele 24 let. Lepo je bilo njegovo življenje, zato je bila tudi gotovo srečna njegova smrt. Pokojni Jakob je bil treznega značaja, bil je očetu in njegovim dobri mami in v pomoč in tolažbo. Boril se je na Doberdovski planoti čez dva mesca. In nazadnje je moral dati revež svoje življenje za drago domovino in za našega presvitlega cesarja. Vam pa, dragi oče in mati ter sestre, naj vas tolaži, da se enkrat snidemo tam nad zvezdami, kjer ni več vojske in trpljenja. Po trudu in po trpljenju tega življenja ti daj Bog uživat pokoj v nebesih! Bodi mu ljubljanska zemlja lahka!

— Sv. Benedikt v Slov. gor. Te dni smo zopet dobili glas o junški smrti enega naših mladeničev. Anton Tomažič, po domače Grilečev, iz Devanje je položil svoe mlado življenje domovini na altar. Hud udarec je to za Grilečovo hišo posebno za to, ker še ni dolgo, odkar je izgubila očeta in gospodarja. Tolažite se: kristjani smo in kot taki imamo upanje, da: če tudi tukaj nam vedno skupaj biti ni, se vendar enkrat vidimo nad zvezdami!

— Sv. Rupert v Slov. gor. Zopet je nemila smrt pobrala v cvetu mladosti mladeniča Alojzija Sekol. Služil je pri pešplodu štev. 8. Za ob začetku te velike vojske se je poslovil od svojega ljubega doma in od svojega starega očeta in treh bratov. Bil je 3-krat v boju v Galiciji. Prvo in drugokrat je srečno ozdravel, ali žalibog tretjokrat pa ga je večni Bog k sebi vzel. Bil je v bolnišnici v Lavrini na Ogrskem že tri mesce. Vedno je pisal domov, da še mu bude boljše, da se še bo enkrat vrnil domov k svojemu očetu in bratu. Ali on se ni vrnil k svojem zemeljskemu očetu, ampak gori k večnemu. Bil je v 28. letu svoje starosti. Umrl je dne 12. decembra. Njegov pogreb je bil dne 13. decembra popoldne. Pri njegovi smrti sta bila navzoča njegov oče in starejši brat.